

(ISSN: 2602-4047)

Kayiran, D. (2023). Analysis of Values Education Books Prepared for Children in the Context of 10 Core Values, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 8(22), 1528-1555.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.709>

Article Type (Makale Türü): Research Article

ANALYSIS of VALUES EDUCATION BOOKS PREPARED for CHILDREN in THE CONTEXT of 10 CORE VALUES

Derya KAYIRAN

Assist. Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Kahramanmaraş, Türkiye,
deryakeskinpalta@gmail.com
ORCID: 0000 0002 0137 2119

Received: 17.02.2023

Accepted: 15.08.2023

Published: 01.009.2023

ABSTRACT

The aim of the study was to determine the values conveyed in children's books that focus on core values which were determined by Ministry of Education. Children who acquire values at an early stage of their lives can be more sensitive to upholding these values in their later years, thus becoming more inclined towards social cohesion. From this perspective, it is believed that literary products have an important role in the transmission and teaching of values. This research was conducted based on the document review method, which is one of the qualitative research methods. In determining the values covered in the research, the 10 core values determined by the Ministry of National Education were taken as a basis. The 10 core values consist of 'love, respect, patience, responsibility, trustworthiness, friendship, helpfulness, patriotism, self-discipline, and justice'. Children's books related to values were analyzed based on these values according to the sub-problems of the study. Frequency analysis was used to present the observation frequency of the obtained data. According to the findings obtained from the research, it was found that children's books focusing on values aimed to instill the values of friendship, helpfulness, love, trustworthiness, respect, patience, responsibility, and honesty. It was also found that the most preferred values were respect (5) and friendship (5), followed by helpfulness (4), love (4), honesty (2), patience (2), self-discipline (1), and responsibility (1) in that order. On the other hand, according to the obtained data, it was found that patriotism and justice values were not included in children's books that focus on values.

Keywords: Values, values education, children books, instructional material, preschool education

INTRODUCTION

Literary texts are types of written works that provide opportunities for individuals to develop themselves and make sense of life (Kavcar, 1999). Literature reflects life and allows individuals to understand various experiences without personally going through them. Literature educates the mind and the heart while assisting in the transmission of universal and cultural values (Gönen, 2004). Especially literary genres prepared for children allow them to see life from different perspectives (Şirin, 2016). Children's literature is defined as literary genres prepared based on the developmental levels and characteristics of children (Şirin, 2010). In the early stages of written literature, children were seen as miniature adults, and the need for a different literary genre specifically for children was not considered. The genres that were created were generally aimed at all age groups rather than specifically for children and often included religious themes and didactic elements (De Rijke, 2004). By the 19th century, this understanding gave way to the belief that children have their own unique world and imagination. Thus, the foundations of children's literature in today's world were laid, and literary genres prepared for children began to find their place in the literary world. When we examine the early years of the 21st century, it can be said that children's books have made significant progress. Publications prepared during this period have started to provide various opportunities for children to understand and make sense of the world they live in (Cullinan & Galda, 1994; Turan & Gerez Taşkın, 2018; Dilidüzgün, Karagöz & Genç, 2016). Children's literature prepares children for life and supports their mental development, imagination, and the development of artistic and aesthetic sensitivity (Sever, 2002; Dilidüzgün, Karagöz & Genç, 2016). Through literary genres prepared for children, children can learn while having fun. The pleasure provided by children's literature enables children to make positive beginnings in life (Kiefer, Hepler & Hickman, 2007). When children find similarities with their own lives, literature genres prepared for children are considered to fulfill their functions (Şimşek, 2014). Children can attempt to resolve their personal or societal conflicts through literary genres. Through literature, children can make sense of life more easily (Kavcar, 1999). These internal and societal conflicts that children experience allow them to form their own individual values over time and understand societal values more comfortably (Celepoğlu, 2007). Literary texts not only support children's psychological and cognitive development but also contribute to their social and emotional development. Literary genres help prepare children for real life, help them develop an individual and societal perspective, and facilitate the transmission of social values and cultural heritage from generation to generation (Gönen & Aydos, 2013; Turan, 2015, p. 203). Children are introduced to literary texts through lullabies at the very beginning of their lives. Literary genres, particularly lullabies, play an important role in transmitting societal values and teachings. In this way, literary genres act as a bridge in the transmission of values from generation to generation (Celepoğlu, 2007). As Şen (2007) points out, language serves as a transmitter of social and cultural values. Values have been transmitted from centuries ago to the present day through literary genres. The transmission and teaching of values are considered important in terms of social power. The transmission of culture and values is one of the fundamental goals of education (Tekşan, 2012). Children who acquire values at a young age in their early years tend to be more sensitive to upholding these values in their later lives, thus fostering a greater inclination towards social cohesion (Demircioğlu & Tokdemir,

2008). From this perspective, literary genres that take into account all developmental domains of the child hold significant importance in the transmission and teaching of values. Values are described as a social actor that assists in the selection of behaviors and actions, evaluation of events and individuals, and explanation of behaviors and actions (Schwartz, 1999: 24-25). They are also defined as an abstract measure that determines the importance of something, the worth that something holds (TDK, 2011), and the inclination to prefer one situation over another, underlying and judging behaviors (Erdem, 2003: 56). When examining various countries around the world, it can be observed that one of the main aims of education is to instill societal values in students (Ulusoy, 2007). According to Law No. 1739, the General Objectives of Turkish National Education can be summarized as follows: to educate individuals who are loyal to Atatürk's reforms and principles, who embrace and uphold the national, moral, human, spiritual, and cultural values of the Turkish nation, who love and strive to elevate their family, homeland, and nation, who are knowledgeable about their duties and responsibilities towards the democratic, secular, and social rule of law state, the Republic of Turkey, which is based on human rights and the fundamental principles stated at the beginning of the Constitution.

These objectives highlight the importance of values and values education, emphasizing the need to raise citizens who are committed to the principles and values of the Turkish nation and the Republic of Turkey.

Education system has significant responsibilities in fostering citizens who possess the values of society, as stated in Turkish national education policies (Ulusoy & Dilmaç, 2016). Values can be explicitly or implicitly stated in the curriculum (İnan, 2011). In the current education program (MEB, 2019), values and values education are not explicitly defined as a specific curriculum, unit, or topic. However, the principles of values education are determined in the curriculum. The values specified in the curriculum are comprised under the 10 core values of 'love, respect, patience, responsibility, honesty, friendship, helpfulness, patriotism, self-discipline, and justice'.

The aim of this study is to examine children's books focusing on values, which have been prepared by various publishing houses, within the context of the 10 core values. For this general objective, the research questions of the study are determined as follows:

- 1- Which values are processed in children's books on values?
- 2- Which values are the most frequently emphasized in children's books focusing on values?

When examining relevant literature on works that address values, it is observed that studies either analyze a program from a values perspective or examine the works of a specific author in terms of values. During the literature review process, no study investigating which values are addressed in value education books specifically prepared for children has been found. However, knowing which values children's books focusing on values emphasize allows us to understand which values are being targeted to be instilled in children. Additionally, knowing which values are less explored or not addressed at all in children's books provides an opportunity for

future efforts to introduce these values to children. From this perspective, it is believed that this study will fill an important gap in the relevant literature.

METHOD

Model of Research

This study was conducted based on the qualitative research method of document analysis. The data included in the research were obtained through document analysis. Documents are commonly used as a source of information in qualitative research (Yıldırım & Şimşek, 2013). Document analysis refers to the process of collecting, reading, taking notes, and evaluating sources with a specific purpose in mind, and it is also referred to as documentary (document) review in the data collection process (Karasar, 2012). In this study, the document analysis method was chosen due to its ability to analyze written materials containing information about the research topic and its alignment with the objectives of the study.

The study group of the research consists of children's books on the theme of values, targeting the early childhood period (ages 3-8). In determining the study group, the criterion sampling method, which is one of the purposive sampling methods, was used. "Criterion sampling method involves predetermined criteria. These criteria can be created by the researcher or a predetermined criterion list can be used" (Yıldırım & Şimşek, 2013). The research includes events or phenomena that meet these predetermined criteria (Büyüköztürk et al., 2020). The following criteria are included in determining the books for the research: (1) targeting children in the early childhood period (ages 3-8), (2) addressing the theme of values, and (3) being books with quality children's book features. Various publishing house websites and social media platforms were used to access books related to the topic according to these criteria, and a total of 15 books were obtained. Three books were excluded as they did not meet the age group criteria, and two books were excluded as they were not related to the topic. In total, 10 books formed the study group for the research.

Data Collection

The data source for the study consisted of children's books that address values and are published by various publishing houses, commonly used in bookstores and schools. The sources were obtained from school libraries, public libraries, and internet resources. Based on these books, the presence of the 10 core values determined by the Ministry of National Education in children's books addressing values was examined. For the analysis of these values, a research form was created by the researcher, which included the 10 core values and basic bibliographic information about the books. Using this form, the researcher investigated the basic information about the books and identified the values present in children's literature.

Data Analysis

To ensure the reliability of the study, the data obtained during the research process were examined and analyzed by a different expert than the researcher. The reliability calculation was performed using the formula by Miles and Huberman (1994) based on the agreement/disagreement between the researcher and the expert, given by $\text{Reliability} = \text{Agreement} / (\text{Agreement} + \text{Disagreement})$, resulting in a value of .85. A reliability rate of 70% or higher indicates the reliability of the study (Miles and Huberman, 1994). To obtain the reliability of qualitative data, suggestions such as conducting data analysis in accordance with a detailed conceptual framework described by Lecompte and Goetz (1982) are recommended (cited in Yıldırım and Şimşek, 2011). In this study, the conceptual framework was based on the 10 core values determined by the Ministry of National Education, and children's books addressing these values were analyzed according to the sub-problems of the study. Furthermore, the researcher's analyses were compared with those of another expert to enhance the reliability of the research. Frequency analysis was used to present the occurrence frequency of the obtained data. The identified values in children's books were arranged in descending order based on their prevalence, presented in table format, and described with sample sentences quoted from the books.

FINDINGS

In this section of the study, the findings related to the sub-objectives of the research are presented. Firstly, the data sources obtained through the conducted research are presented, and based on the information obtained from these data sources, the findings regarding the research problems are sequentially displayed.

Table 1. Findings of 'Three Little Friends' Book

Information about the Book	
Name of the Book	Üç Minik Arkadaş (Three Little Friends)
Writer	Bella Toprak
Publisher	Kuzey Çocuk
Date of Issue	2021
Addressed Values	Friendship (Sharing)

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of sharing. In the dialogue, the turtle questions why they don't share their toys, and the rabbit wonders what sharing is. The turtle explains that they can play with each other's toys, but at the end of the day, everyone takes their own toy home. This way, it's as if they have two toys each. The dialogue emphasizes the importance of sharing (friendship) and the benefits it brings, such as fostering mutual enjoyment and creating a sense of abundance.

Table 2. Findings of 'Patience in Value Sea' Book

Information about the Book	
Name of the Book	Değer Denizinde Sabır (Patience in Value Sea)
Writer	İsmihan Arslan
Publisher	Gizemli Bahçe
Date of Issue	2018
Addressed Values	Patience, Helpfulness, Friendship

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of acceptance and friendship. In the story, after a celebration, the students went back to their classroom to swim. However, Tonton, who was too afraid to enter the classroom alone, stayed outside in the yard. The teacher, Neşça, noticed Tonton and swam towards him. She extended her arm to Tonton, and in that moment, a great sense of peace filled Tonton's heart. They went to the classroom together. Neşça expressed that she doesn't hold any prejudice and wanted the students to know her true feelings. She hoped that they would come to love her as they got to know her. She also mentioned that friendships are formed over time and that she would gradually become accustomed to them. Tinti the seahorse spoke up and apologized for not realizing how Tonton felt. Tinti expressed belief in becoming great friends with Tonton. The passage highlights the importance of helpfulness, patience, and the gradual development of friendships.

Table 3. Findings of the 'Guests Welcome' Book

Information about the Book	
Name of the Book	Misafir geldi hoşgeldi (Guests Welcome Book)
Writer	Aziz Sivaslıoğlu
Publisher	Beyaz Pusula
Date of Issue	2016
Addressed Values	Respect, love

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of respect and consideration for others' belongings and rights. In the story, when evening came, there was a knock on the door. Mırmır joyfully opened the door and welcomed the guests. Yumak and his two cubs replied, "We feel welcome, thank you." They sat and had a conversation for a while. When it was time for them to leave and go home, Yumak expressed gratitude and said, "Thank you for everything. We'll also welcome you to our place." Mırmır responded, "You're welcome, I'll always be happy to welcome you." They bid each other goodnight. Mırmır not only stood up for her own rights but also protected the rights of others. That's why everyone loved her. Mırmır defended that the ball belonged to Kikirik and emphasized that they couldn't play with it without permission. Mırmır cautioned her cubs about the importance of not using other people's belongings without permission. The passage highlights the significance of respecting others' belongings and rights, and the importance of teaching children about proper behavior and consideration for others.

Table 4. Findings of 'Fox and Donkey' Book

Information about the Book	
Name of the Book	Tilki ile Eşek (Fox and Donkey)
Writer (Editor)	Uğur Kılıç
Publisher	Kültür Publishing
Date of Issue	2020
Addressed Values	Friendship, responsibility and the trustworthiness

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of integrity and the importance of keeping one's word. In the story, the fox observed the scene from a distance and realized that the donkey wouldn't change. Reflecting on this, the fox said to itself, "Can one change their nature?" The fox then decided to leave and

continue its journey alone, refusing to befriend those who don't keep their promises. This book highlights the significance of friendship, responsibility and the trustworthiness of individuals who uphold their word. It teaches the lesson that forming friendships with those who consistently break their promises may not be wise or fulfilling.

Table 5. Findings of 'Little Red Chicken' Book

Information about the Book	
Name of the Book	Küçük kırmızı tavuk (Little Red Chicken)
Writer (Editor)	Collective
Publisher	Karatay Publishing
Date of Issue	2020
Addressed Values	Helpfulness (Cooperation)

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of helpfulness, cooperation and the importance of working together. In the story, the little red chicken asks for help in planting seeds, but the dog, cat, and duck all decline to assist. Despite being alone, the chicken works diligently and the crops grow. However, when it comes time to harvest the wheat, the chicken realizes that it needs help. This passage emphasizes the value of cooperation and highlights the significance of individuals coming together to achieve a common goal. It teaches the lesson that working collaboratively and supporting one another leads to successful outcomes.

Table 6. Findings of the Book Filinto Becomes a Good Elephant

Information about the Book	
Name of the Book	Filinto İyi Bir Fil oluyor (Filinto Becomes a Good Elephant)
Writer (Editor)	Mahmut Yılmaz
Publisher	Favori Publishing
Date of Issue	2021
Addressed Values	Respect, responsibility, trustworthiness

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of manners, trustworthiness and responsibility. In the story, Filinto goes outside to play without tidying up his toys and returns to find his favorite red ball missing. He fails to express gratitude when his mother gives him and his sister bananas. When asking Mrs. Karla for a flower, Filinto demands it without using the word "please." Additionally, he talks while eating without covering his mouth and lies to his father about completing his homework. However, Filinto realizes his shortcomings and makes a promise to become a better elephant. The passage emphasizes the importance of manners, expressing gratitude, being honest, taking responsibility, and striving for personal growth and improvement. It highlights the positive values and behaviors that Filinto aspires to adopt.

Table 7. Findings of Derekuşu and Flowers Book

Information about the Book	
Name of the Book	Derekuşu ve Çiçekler (Derekuşu and Flowers)
Writer	Gülçin Alpöge
Publisher	MEB
Date of Issue	2006
Addressed Values	Kindness (love), helpfulness and friendship

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of kindness (love), helpfulness and friendship. In the story, Derekusu (a fictional bird) hears the voice of the flowers and feels sorry for them. Using its beak, Derekusu carries water from the river and pours it at the base of each flower, saving them from wilting. Although Derekusu's beak is small and can only make one trip to the river for each flower, it perseveres until it reaches the last flower. Exhausted, Derekusu falls asleep on the grass and is awakened by a light rain. The flowers rejoice, realizing that without Derekusu's help, they would have withered. They decide to protect Derekusu and extend their petals over it as a shelter from the rain. The rainwater drips onto the flowers, coloring Derekusu's feathers. The bird becomes a beautiful, multicolored creature and realizes the value of its kindness. The story emphasizes the importance of showing kindness, empathy, and gratitude towards others and acknowledges the positive impact one's actions can have on others.

Table 8. Findings of the book Everyone Loves Me Because I'm Respectful

Information about the Book	
Name of the Book	Beni Herkes Sever Çünkü Ben Saygılıyım (Everyone Loves Me Because I'm Respectful)
Writer	Kolektif
Publisher	Çocuk Gezegeni
Date of Issue	2019
Addressed Values	Respect

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of respect (empathy, and apologizing for one's actions). Ponpon reflects on why they couldn't make others happy and where they went wrong. Unable to find a solution, Ponpon shares everything with their mother, who advises them to treat others with respect and consider their thoughts and feelings. Following their mother's advice, Ponpon apologizes to those they have mistreated and even remembers to provide water for the dog. In return, Ponpon's mother bakes their favorite cake, and Ponpon helps her. As a result, Ponpon has a wonderful day and realizes that both themselves and others are happy when they show respect for others' rights. The story emphasizes the importance of respecting others, being empathetic, and recognizing the impact of one's actions on both oneself and those around them.

Table 9. Findings of the Book Oopps My Egg Cracked

Information about the Book	
Name of the Book	Eyvah Yumurtam Çatladı (Oopps My Eggs Cracked)
Writer	Hüseyin Doğru
Publisher	Melisa Publishing
Date of Issue	2018
Addressed Values	Love, friendship, helpfulness

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of love, friendship and helping others in need. When the black snake threatens the family, the father immediately acts and hits the snake's head to protect his loved ones. The mother expresses relief, and they celebrate their survival as a happy family. Later on, the stork named Lak Lak falls down injured, and when the siblings Serpil and Erbil see the injured stork, they rush to help and bandage its leg. They show compassion and provide care for the stork by making it comfortable and allowing

it to rest on a soft bed. The story emphasizes the importance of compassion, empathy, and lending a helping hand to those who are in need, promoting a sense of kindness and support for others.

Tablo 10. Findings of the Book I Want to Be Patient

Information about the Book	
Name of the Book	Sabırlı Olmak İstiyorum (I want to BE Patient)
Writer	E. Murat Yiğci
Publisher	Caretta Books
Date of Issue	2017
Addressed Values	Patience and self - discipline

The value being conveyed in the mentioned excerpt is the value of patience and self-discipline. The magician advises the two individuals to be patient and assures them that there is enough food for both of them. However, their impatience leads to a fight, resulting in a consequence where they will go hungry for the remaining days. The magician emphasizes that if they had been patient and taken turns, there would have been enough food for both of them for a week. In another instance, the magician advises the little cat to be patient and promises to show it various clothes, allowing it to choose the one it likes. The little cat, however, is very impatient. The story highlights the negative consequences of impatience and the importance of practicing patience and self-discipline in order to attain desired outcomes.

Tablo 11. Values Encountered in Children's Books

Name of the Book	Addressed Values
Üç Minik Arkadaş	Friendship
Değer Denizinde Sabır	Patience, helpfulness, friendship
Misafir Geldi Hoş Geldi	Respect, love
Tilki ile Eşek	Friendship, responsibility, trustworthiness
Küçük Kırmızı Tavuk	Helpfulness
Filinto İyi Bir fil Oluyor	Respect, responsibility, trustworthiness
Derekuşu ve Çiçekler	Helpfulness, love, friendship
Beni Herkes Sever Çünkü Ben Saygılıyım	Respect, love
Eyvah Yumurtam Çatladı	Love, helpfulness, friendship
Sabırlı Olmak İstiyorum	Patience, self- discipline

According to the findings obtained in Table 11, it has been concluded that children's books aim to instill values such as friendship, helpfulness, love, honesty, respect, patience, responsibility, and integrity.

Tablo 12. Value Frequencies Encountered in Children's Books

Value	Frequency
Respect	5
Friendship	5
Helpfulness	4
Love	4
Trustworthiness	2
Patience	2
Self- Discipline	1
Responsibility	1

According to the findings obtained in Table 12, it is observed that the most preferred values in the analyzed children's books are respect (5) and friendship (5), followed by helpfulness (4), love (4), honesty (2), patience (2), self-discipline (1), and responsibility (1) values in respective order.

CONCLUSION and DISCUSSION

Various methods are employed to instill values in children, and one of the most preferred means is through books. The books children encounter in their early years are of great importance in supporting their development. Therefore, books designed for children should be carefully chosen. It is crucial that the values depicted in these books align with the experiences and values children encounter in real life, as this plays a significant role in their value acquisition. When presenting a value in a book, it should not be didactic in nature; instead, it should be portrayed as an integral part of the child's own life or enrich their imagination. Children acquire social rules and social values through socialization (Gander & Gernier, 2007). Children's books are used as a means of transmitting values to the next generation (Gooden & Gooden, 2001). Engaging with high-quality books allows children to enjoy reading and enables them to relate what they read to their own lives (Olivito, 2006). It is emphasized that there is a need for numerous moral studies to contribute to the proper upbringing of children, who are the future adults, and to lay the foundations of ethics at an early age (Semenov, 2008). Children, due to the characteristics of the developmental stage they are in, are more susceptible to external influences than adults (Hökelekli, 2007). Children literature is a highly effective method that enhances children's perspectives and shapes their value acquisition (Müürsepp, 2010). From this perspective, equipping children with culturally and socially established values at the early stages of their lives can make them more resilient against potential negative moral decay and dangers. Therefore, using children's books appropriately in their value acquisition can be beneficial in fostering their moral development.

This research was conducted to determine the values contained in children's books focused on values. It is believed that knowing which values are being fostered in children through children's books and, on the other hand, which values are less addressed or not addressed at all is important in tracking the development of values in children. The values determined in the research were based on the 10 core values determined by the Ministry of National Education. According to the findings obtained from the research, it was found that friendship, helpfulness, love, honesty, respect, patience, responsibility, and honesty were the values being fostered in children's books. The most preferred values were found to be respect (5) and friendship (5), followed by helpfulness (4), love (4), honesty (2), patience (2), self-discipline (1), and responsibility (1).

When examining the studies conducted in the literature regarding values research, it is found that Özbaşı (2020), Eken & Öksöz (2019), and Karagöz (2017) have emphasized the values of love and helpfulness as the most commonly used values. In the current study, it is observed that love and helpfulness are highly preferred values. On the other hand, Karagöz (2017) stated in his study that patriotism is the least preferred value. Soysal (2019) states that patriotism is the least represented value in children's books and Dilek (2017) mentioned in her study that neither patriotism nor justice values were included in the analyzed children's books. In this study, no data

related to patriotism and justice values were found in the examined children's books. In this regard, it can be said that the findings of this study are parallel to the findings of the studies mentioned in the literature. Contrary to these findings, Yılmaz (2018) found in her study that justice was the most mentioned value. Kasap (2019) stated in his research that the most emphasized values in the examined children's books were responsibility, justice, love, friendship, and respect. Han and Türkyılmaz (2020) mentioned in their study that the values of love, friendship, responsibility, respect, hard work, sensitivity, solidarity, and helpfulness were aimed to be instilled. Similarly, the findings obtained from the current study indicate that friendship, helpfulness, love, honesty, respect, patience, responsibility, and honesty values are aimed to be instilled in children through children's books that focus on values.

When examining the studies in the literature that analyze children's books in terms of values, it is observed that all of these studies either focus on a values program or analyze the works of a specific author in terms of values. During the literature review process, no study was found that specifically investigates the values examined in values education books prepared for children. In this regard, it is believed that the present study provides guidance to researchers interested in values education. The fact that children's books focusing on values include friendship, helpfulness, love, honesty, respect, patience, responsibility, and honesty values, while justice and patriotism values are not included, can be considered as a noteworthy finding. It is believed that instilling patriotism and justice values in children at an early age is important for them to become conscious and responsible citizens in the future. Therefore, it is believed that children's books focusing on values should be prepared with the aim of instilling all values in children as much as possible, which would be beneficial for their value development.

SUGGESTIONS

The main aim of the curriculum is stated to be presenting societal values to students' awareness and ensuring that these values are internalized and transformed into behavior. It is believed that these culturally specific values should be acquired by students through a process rather than being imposed, using different tools and resources (Aydın, Çelenk & Can, 2018). Books are one of the most effective ways to instill values in children. In this context, it is crucial to know which values are addressed in value books prepared for children and how they are instilled. Based on this, the following recommendations can be made:

- Value books should include examples of situations and characters that demonstrate how values can be applied. Through stories, children can see how values can be put into practice and find inspiration from these examples.
- This study has examined a limited number of books. Conducting more comprehensive research would be beneficial for values education.
- The values taught to children should be reinforced through daily life experiences and examples.
- Examining books related to values in all educational levels would be useful for examining the acquisition of societal values.

-It is important to ensure that families acquire value books and that the acquisition of values in children is supported by their families.

-Educational institutions should give more importance to books related to values.

-It is believed that promoting high-quality children's publishing in terms of values is essential. It is also believed that responsible authorities should carry out control and development efforts in this regard.

ETHICAL TEXT

In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. The responsibility belongs to the author (s) for any violations that may arise regarding the article.

This study does not require an ethics committee report.

Author(s) Contribution Rate: The author's contribution rate is 100%.

REFERENCES

- Aydın, İ., Çelenk, B. & Can, Z. (2018). Memduh Şevket Esendal öykülerinin değer aktarımı açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(1), 254-275.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri[Scientific research methods]. (5th Edition). Pegem Academy.
- Celepoğlu, A. (2007). *Çocukta edebî ilgi ve ihtiyaçların gelişimi. Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*, (Ed.: Ö. Yılar - L. Turan). Pegem Akademi. //doi.org/10.12981/mahder.900873
- Cullinan, B. E., & Galda, L. (1994). *Literature and the child*. Harcourt Brace & Company.
- De Rijke V. (2004). Horror. P. Hunt (Ed.), *International companion encyclopedia of children's literature vol. 1* (ss. 506-518). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315015729-39
- Demircioğlu, İ. H., & Tokdemir, M. A. (2008). Değerlerin oluşturulma sürecinde tarih eğitimi: Amaç, işlev ve içerik. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(15), 69-88.
- Dilek, A. (2017). Feridun Oral'ın resimli hikâye kitaplarındaki değerlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 15(33), 61-86.
- Dilidüzgün, Ş., Karagöz, M., & Genç, Ş. (2016). Türkçe ders kitaplarında yazınsal metinleri okuma-anlama etkinliklerinin öğrenciler üzerindeki şiddet etkisi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 8(3), 115-137.
- Eken, N. T. & Öksüz, H. İ. (2019). İlkokul (1-4) Türkçe ders kitaplarındaki hikâye edici metinlerin Türkçe Dersi Öğretim Programındaki kök değerler bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 384-401. https://doi.org/10.16916/aded.543009
- Erdem, A. R. (2003). Üniversite kültüründe önemli bir unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (4), 55-72.

- Gander, M. J., & Gardiner, H. W. (2007). Çocuk ve ergen gelişimi [Types of men: The psychology and ethics of personality]. (A. Dönmez, N. Çelen ve B. Onur, Çev.). İmge Bookstore.
- Gooden, A. M., & Gooden, M. A. (2001). Gender representation in notable children's picture books: 1995–1999. *Sex Roles*, 45, 89-101.
- Gönen, M., & Aydos, E. H. (2013). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve fiziki özelliklerinin incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (1). <https://doi.org/10.13159/susbid.26>
- Gönen, M., Ertürk, G., & Özen Altınkaynak, Ş. (2011). Examining the preschool teachers' use of different approaches in children's literature. *Procedia -Social and Behavioral Sciences*, 15, 4098-4104. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.422>
- Han, C. ve Türkyılmaz, M. (2020). Miyase Sertbarut'un romanlarının değerler aktarımı bakımından incelenmesi. *TAY Journal*, 4(2), 122-151
- Hökelekli, H. (2007). Çocuk ve gençlerde şiddet olgusu ve önlenmesine yönelik öneriler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(14), 61-78.
- İnan, H. Z., (2011). Okul Öncesi Eğitim Programında Değerler Eğitiminin Kapsamı. *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi* (pp.95-122). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Karagöz, B. (2017). Naki Tezel'in Türk Masalları adlı kitabının değerler açısından analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 534-556. <https://doi.org/10.16916/aded.331362>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. 24. Baskı. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve eğitim*. Engin Yayıncılık.
- Kiefer, B.Z., Hepler, S. & Hickman, J. (2007). *Charlotte Huck's children's literature*. McGraw-Hill.
- MEB, (2019). *Türkçe dersi öğretim programı*. MEB Yayınları.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Müürsepp, M. (2010). Vaartuste kujundamine keele ja kine ipetamise ja lastekirjanduse kaudu In Vaartused Koolieelses eas: Vaartuskasvatus Lasteaias [Values preschool age: Values education in kindergarten] Veisson M (ed.). Tartu: Eesti keeleSihtasutus; 27-42.
- Olivito, P. (2006). <http://wik.ed.uiuc.edu/index.php/charactereducation>.
- Özbaşı, S. (2020) Türkçe dersi öğretim programındaki kök değerler çerçevesinde Aytül Akal masallarının incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 178-192. <https://doi.org/10.21733/ibad.715132>
- Schwartz, S. (1999). *Basic human values: An overview*. Unpublished manuscript.
- Semenov, V. E. (2008). The value orientations of today's young people. *Russian Education and Society*, 50(1), 29-43. <https://doi.org/10.2753/RES1060-9393500102>
- Sever, S. (2002). Çocuk kitaplarına yansıtılan şiddet. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 25-37.
- Soysal, S. (2019). 4-6 yaş grubu resimli çocuk hikayelerinin içerdikleri milli kültürel değerler açısından incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Şen, Ü. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığının 2005 yılında tavsiye ettiği 100 temel eser yoluyla Türkçe eğitiminde değerler eğitimi üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, T. (2014). Çocuk edebiyatı tarihine ön söz. *Türk Dili Dergisi*, 7, 756, 15-58.

- Şirin, M. R. (2010). *Her çocuğun bir yıldızı var*. Kök.
- Şirin, M. R. (2016). *Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı*. Kapı Yayınları.
- Tekşan, K. (2012). Türkçe Dersi Değerler Eğitiminde Kutadgu Bilig'in Kullanımı. *AhiEvrans Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), S. 1-17.
- Turan, L. (2015). Çocuk yayınlarında yer alan bazı olumsuzluklar. (Ed. Ö. Yılar ve L. Turan). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı* içinde (ss. 203-223). Pegem Akademi.
- Turan, L., & Gerez Taşgın, F. (2018). Çocuk edebiyatında "şiddet dili" farkındalık ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 232-248.
<https://doi.org/10.29000/rumelide.472767>
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ulusoy, K. Ve Dilmaç, B. (2016). *Değerler Eğitimi*. Pegem Akademi Yayınları.
<https://doi.org/10.14527/9786053180685.14>
- Ulusoy, K. (2007). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih ve ahlak eğitimi ilişkisi üzerine görüşleri (Sakarya il örneği). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(13), 155-177.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 9. Baskı. Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, A. (2018). *Değerler eğitimi bağlamında Aytül Akal'ın çocuk romanları* (Yüksek lisans tezi). Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇOCUKLARA YÖNELİK HAZIRLANMIŞ DEĞERLER EĞİTİMİ KİTAPLARININ 10 KÖK DEĞER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Öz

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi temelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında, değerleri konu alan çocuk kitaplarının içerdikleri değerleri belirlemek hedeflenmiştir. Henüz yaşamının ilk yıllarında değerleri edinmiş çocuklar, yaşamlarının ileriki yıllarında değerlere sahip çıkmaya daha duyarlı olabilmekte ve bu sayede toplumsal birlikteliğe daha meyilli olabilmektedirler. Bu açıdan bakıldığında çocuğun tüm gelişimsel alanlarını göz önünde bulundurarak hazırlanmış edebi türlerin, değerlerin aktarımında ve öğretilmesinde önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. İlgili literatürde değerleri bu yönde konu alan çalışmalara bakıldığında, araştırmaların ya bir programı değerler açısından incelediği ya da belirlenmiş bir yazarın eserlerini değerler açısından incelediği görülmektedir. Yapılan literatür taramaları süresince bu araştırmadaki gibi çocuklar için hazırlanmış değerler eğitimi kitaplarının hangi değerleri incelediğini araştıran bir çalışmaya rastlanamamıştır. Halbuki değerleri konu alan çocuk kitaplarının hangi değerler üzerine yoğunlaştığını bilmek, çocuklara hangi değerlerin kazandırılmaya çalışıldığının görülmesine olanak verir. Araştırmaya konu olan değerlerin belirlenmesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği 10 kök değer temel alınmıştır. 10 kök değer; 'sevgi, saygı, sabır, sorumluluk, dürüstlük, dostluk, yardımseverlik, vatanseverlik, öz denetim ve adalet' değerlerinden oluşmaktadır. Bu değerler temelinde değerler ile ilgili hazırlanmış çocuk kitapları çalışmanın alt problemlerine göre analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin gözlenme sıklığını sunabilmek amacıyla frekans analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, değerleri konu edinen çocuk kitaplarında dostluk, yardımseverlik, sevgi, dürüstlük, saygı, sabır, sorumluluk ve dürüstlük değerlerinin kazandırılmaya çalışıldığı bulgusuna erişilirken, en çok tercih edilen değerlerin saygı (5) ve dostluk (5) değerleri olduğu; bu değerleri sırayla yardımseverlik (4), sevgi (4), dürüstlük (2), sabır (2), öz denetim (1) ve sorumluluk (1) değerlerinin izlediği görülmüştür. Öte yandan elde edilen verilere göre vatanseverlik ve adalet değerlerine, değerleri konu alan çocuk kitaplarında hiç yer verilmediği bulgusuna erişilmiştir.

Anahtar kelimeler: Değer, değerler eğitimi, çocuk kitapları, eğitim materyali, okulöncesi eğitim

GİRİŞ

Edebi metinler insanların kendilerini geliştirmesine fırsat veren ve hayatı anlamlandırmalarına yardımcı olan yazınsal eser türlerindedir (Kavcar, 1999). Edebiyat hayatı yansıtır, bireylere çeşitli deneyimleri tecrübe etmeden anlama imkânı verir. Edebiyat akli ve kalbi eğitirken; evrensel ve kültürel değerlerin aktarılmasına yardımcı olur (Gönen, 2004). Özellikle çocuklar için hazırlanmış edebi türler, çocukların hayata farklı gözlemlerle bakmalarını sağlar (Şirin, 2016). Çocuk edebiyatı, çocukların gelişim düzeyleri ve özelliklerini temel alarak hazırlanan edebi türler olarak tanımlanmaktadır. (Şirin, 2010). Eski zamanlarda yazılı edebiyatın ilk dönemlerinde, çocuklar küçük yetişkinler olarak görülür ve çocuklar için farklı bir edebi türün gerekli olduğu düşünülmezdi. Hazırlanan türler genelde dini temalı, didaktik öğeler barındıran çocuklar için değil de her yaş grubuna hitap eden edebi türlerdi (De Rijke, 2004). 19. Yüzyıla gelindiğinde, bu anlayış yerini çocukların kendilerine özgü bir dünyaları ve hayal güçleri olduğunu belirten görüşe bırakmıştır. Böylece, günümüz dünyasındaki çocuk edebiyatının temelleri atılmış ve de çocuklara yönelik hazırlanmış edebi türler edebiyat dünyasında kendine yer bulmaya başlamıştır. 21. Yüzyılın başları incelendiğinde ise çocuk kitaplarının oldukça önemli bir gelişme kaydettiği söylenebilir. Bu dönemde hazırlanan yayınlar, çocukların içerisinde yaşadıkları dünyayı anlamaları ve anlamlandırmaları için çeşitli fırsatlar sunmaya başlamıştır (Cullinan ve Galda, 1994; Turan ve Gerez Taşkın, 2018; Dilidüzgün, Karagöz ve Genç, 2016). Çocuk edebiyatı, çocuğu hayata hazırlar ve çocuğun zihinsel gelişimini, hayal dünyasını, sanat ve estetik duyarlılığının gelişimini destekler (Sever, 2002; Dilidüzgün, Karagöz ve Genç, 2016). Çocuklar için hazırlanmış edebi türler sayesinde, çocuklar eğlenirken öğrenebilmektedir. Çocuk edebiyatının çocuklara sağladığı zevkle çocuklar hayata olumlu başlangıçlar yapabilmektedir (Kiefer, Hepler ve Hickman, 2007). Çocuklar kendi yaşamlarından benzerlikler yakaladıklarında, çocuklar için hazırlanan edebiyat türleri işlevlerini yerine getirmiş sayılırlar (Şimşek, 2014). Çocuk kendi yaşadığı ya da toplumsal olarak içinde buldukları çatışmaları edebiyat türleriyle çözmeye çalışabilir. Edebiyat sayesinde çocuklar hayatı rahat bir şekilde anlamlandırabilirler (Kavcar, 1999). Çocuğun yaşadığı bu içsel ve toplumsal çatışmalar, zamanla çocuğun kendi bireysel değer yargılarını oluşturmasına ve toplumsal değer yargılarını daha rahat bir şekilde anlamasına olanak sağlar (Celepoğlu, 2007). Edebi metinler çocukların ruhsal gelişimlerini, zihinsel gelişimlerini destekledikleri gibi; çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine de katkıda bulunmaktadır. Edebi türler, çocukları gerçek hayata hazırlamakta, bireysel ve toplumsal bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olmakta ve de sosyal değerlerin ve kültürel birikimlerin nesilden nesile aktarılmasını sağlamaktadırlar (Gönen ve Aydos, 2013; Turan, 2015, s. 203).

Aslına bakıldığında çocuklar edebiyat metinleriyle hayatlarının en başında ninniler aracılığıyla tanışmaktadırlar. Edebi türler, özelinde ninniler, toplumsal değer ve öğretilerin aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu şekilde edebi türler değerlerin nesilden nesile aktarılmasında bir köprü görevi görmüş olmaktadır (Celepoğlu, 2007). Şen (2007)'in de değindiği gibi dil toplumsal ve kültürel değerlerin aktarıcısıdır. Değerler edebi türler sayesinde yüzyıllar öncesinden aktararak günümüze kadar gelebilmiştir. Değerlerin aktarılması ve öğretilmesi toplumsal güç açısından önemli görülmektedir. Kültür ve değerlerin aktarılması eğitimin temel hedeflerinden biridir (Tekşan, 2012). Henüz yaşamının ilk yıllarındayken küçük yaşlarda değerleri kazanmış çocuklar, yaşamlarının ileriki yıllarında değerlere sahip çıkmaya daha duyarlı olabilmekte ve bu sayede toplumsal

birlikteliğe daha meyilli olabilmektedirler (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008). Bu açıdan bakıldığında çocuğun tüm gelişimsel alanlarını göz önünde bulundurarak hazırlanmış edebi türler, değerlerin aktarımında ve öğretilmesinde önemli bir yere sahiptir. Değer(ler); “Genellikle davranışların, eylemlerin seçilmesine, olayların ve insanların değerlendirilmesine, davranışların, eylemlerin açıklanmasına yardımcı olan sosyal bir aktör” (Schwartz, 1999: 24-25); “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık” (TDK, 2011); “Belirli bir durumu bir diğerine tercih etme eğilimi... Davranışlara kaynaklık eden ve onları yargılamaya yarayan anlayışlar” (Erdem, 2003: 56) olarak tanımlanmaktadır. Dünya üzerinde çeşitli ülkelere bakıldığında eğitimin ana amaçlarından birinin öğrencilere toplumun değer yargılarını kazandırmak olduğu görülmektedir (Ulusoy, 2007). 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’na göre Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarına bakıldığında; ‘Türk Milletinin bütün fertlerini,

‘1.Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik; lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek’ konularına değinerek değerler ve değerler eğitiminin önemine atıfta bulunulduğu görülmektedir.’

Türk milli eğitim politikalarında belirtilen hedeflerden biri olan toplumun değerlerine sahip yurttaşların yetiştirilmesinde eğitim sistemine büyük görevler düşmektedir (Ulusoy ve Dilmaç, 2016). Değerler öğretim programlarında doğrudan ya da dolaylı bir şekilde belirtilebilmektedir (İnan, 2011). Değerler ve değerler eğitimi güncel eğitim programında (MEB, 2019), belirlenmiş bir öğretim planı, ünite ya da konu olarak belirtilmemiştir. Değerler öğretim programının ilkelerinde belirlenmiştir. Öğretim programında belirtilen değerler 10 kök değer başlığı altında ‘sevgi, saygı, sabır, sorumluluk, dürüstlük, dostluk, yardımseverlik, vatanseverlik, öz denetim ve adalet’ değerlerinden oluşmaktadır.

Bu çalışmada, çocuklar için çeşitli yayınevleri tarafından hazırlanmış değerleri konu alan çocuk kitaplarının 10 kök değer bağlamında incelenmesi hedeflenmiştir. Bu genel amaçla araştırmanın soru cümleleri şu şekilde belirlenmiştir:

1- Çocuklara yönelik hazırlanmış değerleri konu alan çocuk kitaplarının 10 kök değeri barındırma durumu nasıldır?

2- Çocuklara yönelik hazırlanmış değerleri konu alan çocuk kitaplarında en sık tercih edilen değer hangisidir?

İlgili literatürde değerleri bu minvalde konu alan çalışmalara bakıldığında, araştırmaların ya bir programı değerler açısından incelediği ya da belirlenmiş bir yazarın eserlerini değerler açısından incelediği görülmektedir. Yapılan literatür taramaları süresince bu araştırmadaki gibi çocuklar için hazırlanmış değerler eğitimi kitaplarının hangi değerleri incelediğini araştıran bir çalışmaya rastlanamamıştır. Halbuki değerleri konu alan çocuk kitaplarının hangi değerler üzerine yoğunlaştığını bilmek, çocuklara hangi değerlerin kazandırılmaya çalışıldığının görülmesine olanak verir. Ayrıca hangi değerlerin çocuk kitaplarında daha az işlendiğini ya da hiç işlenmediğini bilmek o

değerlerin çocuklara kazandırılması için yapılacak çalışmalara olanak sağlamış olur. Bu açıdan bakıldığında bu çalışmanın ilgili alanyazında önemli boşluğu dolduracağına inanılmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi temelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya dahil edilen veriler doküman incelemesi sonucunda elde edilmiştir. Dokümanlar nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bilgi kaynaklarından (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Belirli bir amaç doğrultusunda kaynakların toplanması, okunması, not alınması ve değerlendirilmesi işlemlerini kapsayan kaynakların incelenmesi süreci ve bu süreçte verilerin toplanmasına belgesel (doküman incelemesi) taraması adı verilmektedir (Karasar, 2012). Bu çalışmada, araştırılan konu hakkında bilgileri barındıran yazılı materyallerin analizini içermesi ve çalışmanın hedefine uygun olması sebebiyle doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, erken çocukluk dönemine hitap eden (3-8 yaş) değerler konulu çocuk kitapları oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. "Ölçüt örnekleme yönteminde önceden belirlenmiş ölçütler vardır. Bu ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulacağı gibi önceden belirlenmiş bir ölçüt listesi de kullanılabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Belirlenen bu ölçütleri karşılayan olay ya da olgulara araştırmada yer verilir (Büyüköztürk vd., 2020). Araştırma için kitapların belirlenmesinde aşağıdaki ölçütler yer almaktadır. Kitaplar; (1) erken çocukluk dönemindeki çocuklara hitap eden (3-8 yaş), (2) değerler konusunu işleyen, (3) nitelikli çocuk kitabı özelliklerine sahip kitaplar olarak belirlenmiştir. Bahsedilen ölçütlere göre konu ile ilgili kitaplara çeşitli yayınevi internet siteleri ve sosyal medya aracılığı ile ulaşılmış ve toplamda 15 kitaba erişilmiştir. Kitaplardan 3'ü yaş grubu özellikleri ölçütünü karşılamadığı için; 2'si de konu ile ilişkilendirilemediği için çıkarılmıştır. Toplamda 10 kitap araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın veri kaynağı olarak halihazırda çeşitli yayınevleri tarafından basılmış ve kitapevleri ve okullarda çocuklar tarafından kullanılan değerler konu alan çocuk kitapları kullanılmıştır. Elde edilen kaynaklar okul kütüphaneleri, halk kütüphaneleri ve internet kaynakları kullanılarak elde edilmiştir. Bu kitaplar temel alınarak, değerler konu alan çocuk kitaplarının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen 10 kök değeri barındırma durumları incelenmiştir. Bu değerlerin incelenmesinde 10 kök değer ve kitaplara dair temel bilgi künyelerinin yazılı olduğu araştırmacı tarafından oluşturulan bir araştırma formu kullanılmıştır. Araştırmacı bu formu baz alarak kitaplar hakkında temel bilgileri ve çocuk kitaplarında hangi değerlerin var olduğunu araştırmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın güvenliğini elde etmek amacıyla, araştırma sürecinde elde edilen veriler araştırmacıdan farklı bir uzman tarafından incelenmiş ve analiz edilmiştir. Güvenirlik hesaplaması Miles ve Huberman'ın (1994) formülü olan araştırmacı ve uzman arasında görüş birliği/ ayrılığı arasındaki tutarlılığa dayanan; $Güvenirlik = \frac{Görüş\ Birliği}{Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı}$ kullanılarak hesaplanmış ve .85 bulunmuştur. Bu oranın % 70 veya daha üzerinde olması çalışmanın güvenliliğini sağlamaktadır (Miles ve Huberman, 1994). Nitel verilerin güvenliliğini elde etmek için, Lecompte ve Goetz (1982) tarafından verilerin analizini ayrıntılı olarak tanımlanmış kavramsal çerçeveye bağlı olarak gerçekleştirmek gibi öneriler sunulmaktadır (Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada, kavramsal çerçeve olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen 10 kök değer temel alınmış ve bu değerler kapsamında değerler ile ilgili hazırlanmış çocuk kitapları çalışmanın alt problemlerine göre analiz edilmiş ve ayrıca araştırmacının analizleri bir başka uzmanın analizleri ile karşılaştırılmıştır. Bu sayede araştırmanın güvenliliği elde edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerin gözlenme sıklığını sunabilmek amacıyla frekans analizi kullanılmıştır. Elde edilen veriler elde edilen değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sıralanmış, tablo haline getirilmiş ve çocuk kitaplarındaki değerler gösterilmiştir. Öte yandan çocuk kitaplarında tespit edilen değerler, kitaptan alıntılanan örnek cümlelerle betimlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmanın alt amaçlarına yönelik bulgulara yer verilmektedir. Öncelikli olarak yapılan araştırmalar neticesinde elde edilen veri kaynakları sunulmakta ve bu veri kaynaklarında elde edilen bilgiler ışığında sırayla araştırmanın problemlerine dair veriler gösterilmektedir.

Tablo 1. Üç Minik Arkadaş Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Üç minik arkadaş
Yazarı	Bella Toprak
Basımevi	Kuzey çocuk
Basım tarihi	2021
Hangi değer işlenmiş	Dostluk (Paylaşmak)

Değer anlatılan kısım

'Kaplumbağa ' neden oyuncaklarımızı paylaşmıyoruz? Demiş.

Tavşan ' paylaşmak nedir ki?' diye sormuş. Kaplumbağa cevap vermiş: 'Sen benim oyuncuğım ile oynarsın, ben de seninkiyle oynarım ama akşam eve giderken herkes yine kendi oyuncuğunu eve götürür. Böylece sanki iki tane oyuncuğumuz olmuş gibi olur.'

Tablo 2. Değer Denzinde Sabır Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Değer denzinde sabır
Yazarı	İsmihan Arslan
Basımevi	Gizemli bahçe
Basım tarihi	2018
Hangi değer işlenmiş	Sabır, yardımseverlik, dostluk

Değer anlatılan kısım

‘Kutlamanın ardından öğrenciler sınıflarına yüzmüşler. Sınıfına tek başına giremeye cesaret edemeyen Tonton öylece bahçede beklemiş. Sınıf öğretmeni Neşça onu görmüş yanına yüzmüş. Öğretmen Neşça kollarından birini Tontona uzatmış.O an içini büyük bir huzur kaplamış. Sınıfa gitmişler. Sizlere ön yargılı değilim. Sadece hissetiklerimi bilin istedim. Umuyorum ki sizlerde beni tanıdıkça seveceksiniz. Bende zamanla size alışacağım. Sizleri seveceğim. Ancak bu yalnız günleri atlatmam için sabırlı olmam gerekiyor. Nerden biliyor diyeceksiniz annem söyledi. Arkadaşlıklar zamanla kuruluyormuş. Zamanla birbirimize alışmışız. Sonrada arkadaş olurmuşuz. Sizlerle arkadaş olmayı istiyorum. Sizde benimle arkadaş olmak ister misiniz diye sormuş. Denizatı Tinti söz almış: Senin böyle düşündüğünü fark etmemiştik. Bizi affet. Ben kend adıma seninle çok iyi arkadaş olacağıma inanıyorum demiş.’

Tablo 3. Misafir Geldi Hoş Geldi Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Misafir geldi hoşgeldi
Yazarı	Aziz Sivaslıoğlu
Basımevi	Beyaz pusula yayıncılık
Basım tarihi	2016
Hangi değer işlenmiş	Misafirperverlik, nezaket (saygı), başkalarının haklarına saygı (saygı)

Değer anlatılan kısım

‘Akşam olunca kapı çaldı. Mırmır neşçyle kapıyı açtı. Misafirlerine “Hoş geldiniz buyurun “dedi. Yumak ve iki yavrusu da “Hoş bulduk” dediler.

Bir süre daha oturup sohbet ettiler. Sonra eve gitmek üzere kalktılar. Yumak:” Her şey için teşekkür ederiz. Bize de bekleriz,” dedi.

Mırmır: “Rica ederim, yine beklerim” dedi. Sonra da birbirlerine iyi geceler dilediler.

Mırmır, kendi hakkını koruduğu gibi , başkalarının hakkını da korurdu. Bu yüzden herkes onu çok severdi. Mırmır bu topun Kikirik’ e ait olduğunu savunuyor.

Mırmır söze karıştı.” O Kikirik’ in topu. İzin almadan oynayamazsınız” dedi.

Yavrularını başkalarının eşyasını izinsiz kullanmanın yanlış olduğu konusunda uyardı.’

Tablo 4. Tilki İle Eşek Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Tilki ile Eşek
Yazarı (Editörü)	Uğur Kılıç
Basımevi	Kültür Yayınları
Basım tarihi	2020
Hangi değer işlenmiş	Dostluk, sorumluluk, dürüstlük

Değer anlatılan kısım

'Tilki de uzaktan bu manzarayı izliyormuş. Eşeğin degismeyeceğini anlayan tilki, kendi kendine "huylu huyundan vazgeçer mi hiç?" Diyerek oradan ayrılıp yoluna yalnız devam etmiş. Bir daha da sözünde durmayanlarla dostluk etmemiş.'

Tablo 5. Küçük Kırmızı Tavuk Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Küçük kırmızı tavuk
Yazarı (Editörü)	Kolektif
Basımevi	Karatay Yayınları
Basım tarihi	2020
Hangi değer işlenmiş	Yardıms severlik (iş birliği)

Değerin anlatılan kısım:

'Küçük kırmızı Tavuk: "Tohumları ekmeme kim yardım edecek? Diye sordu. Köpek 'Ben karışmam' dedi. Kedi kabul etmedi. Örne 'işim var' dedi. Tavuk tek başına çalıştı. Ekinler büyümüşü. Tavuk 'Başakları toplamama kim yardım edecek' dedi.'

Tablo 6. Filinto İyi Bir Fil Oluyor Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Filinto İyi Bir Fil oluyor
Yazarı (Editörü)	Mahmut Yılmaz
Basımevi	Favori basım
Basım tarihi	2021
Hangi değer işlenmiş	Nezaket (saygı), sorumluluk, dürüstlük

Değerin anlatılan kısım:

'Filinto oyuncaklarını toplamadan oynamak için dışarı çıktı, döndüğünde en sevdiği oyuncakçı kırmızı topunu bulamadı'

Annesi Filinto ve kız kardeşine muz verdiğiğinde Filinto teşekkür etmedi.

Filinto Bayan Karla' dan çiçek isterken 'lütfen' demeden 'bana bir çiçek ver' dedi.

Filinto yemek yerken konuşuyor, hapşırırken ağzını kapatmıyor.

Ödevlerini yaptığına dair babasına yalan söylemiş.

Filinto artık iyi bir fil olacağına dair kendine söz vermiş.

Filinto artık oyuncaklarına özen gösteren, teşekkür etmeyi bilen, yemeğini yerken konuşmayan, yalan söylemeyen iyi bir filmiş.'

Tablo 7. Derekuşu Ve Çiçekler Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Derekuşu ve Çiçekler
Yazarı (Editörü)	Gülçin Alpöge
Basımevi	MEB
Basım tarihi	2006
Hangi değer işlenmiş	Yardımselverlik, sevgi (iyilik yapmak), dostluk

Değer anlatılan kısım

“Çiçeklerin sesini bizim Derekuşu duymuş. Onlara çok acımış. Gagasıyla onlara dereden su taşımış. Her çiçeğin dibine gagasıyla su bırakmış. Böylece çiçekler ölmekten kurtulmuşlar. Derekuşu'nun gagası küçükmüş. Her çiçek için bir kez dereye uçmuş. Son çiçeğe vardktan sonra yorgunluktan çimenlerin üstüne düşmüş. Orada uyuyakalmış. Hafiften yağmur yağmaya başlamış. Çiçekler çok sevinmişler. Çiçeklerden biri “Derekuşu olmasaydı yağmur yağana kadar hepimiz solmuştuk. Bizi o kurtardı” demiş. Bütün çiçekler onu haklı bulmuşlar. Derekuşu'nu korumaya karar vermişler. Çiçekler eğilerek yapraklarını Derekuşu'nun üstüne germişler. Böylece Derkuşu yağmurdan pek ıslanmamış. Rahat rahat uyumuş. Yağmurda ıslanan çiçeklerin renkleri Derekuşu'nun üstüne akmış. Renk renk tüylerle bezenmiş güzel bir kuş olmuş. Çok sevinmiş. Böylece yaptığı iyiliğin değerini anlamış.”

Tablo 8. Beni Herkes Sever Çünkü Ben Saygılıyım Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Beni Herkes Sever Çünkü Ben Saygılıyım
Yazarı	Kolektif
Basımevi	Çocuk Gezegeni
Basım tarihi	2019
Hangi değer işlenmiş	Saygı

Değer anlatılan kısım

‘Ponpon başkalarını neden mutlu edemediğini nerede hata yaptığını düşündü ama çözüm bulamayınca olan biten herşeyi annesine anlattı ve annesi ona öğüt vererek çevrendeki insanlara saygılı davranmayı ve onların düşüncelerini önemsemesini söyledi. Annesinin öğüdünden sonra kötü davrandığı kişilerden özür diledi ve köpeği de unutmuyarak kabına su koydu. Annesi de bunun üzerine Ponpona en sevdiği pastayı yaptı ve Ponpon'da annesine yardım etti. Ve Ponpon güzel bir gün geçirmiş oldu... Başkalarının haklarına saygılı davrandığı zaman hem kendisinin hemde onların mutlu olduğunu anladı...’

Tablo 9. Eyvah Yumurtam Çatladı Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Eyvah Yumurtam Çatladı
Yazarı	Hüseyin Doğru
Basımevi	Melisa Matbaacılık
Basım tarihi	2018
Hangi değer işlenmiş	Sevgi, yardımselverlik, dostluk

Değer anlatılan kısım

'Babası yetmişmiş hemen, yılanın başına vurmuş. Annesi gagalıyormuş bir yandan, "Tıss", diye kaçmış kara yılan.. Kurtulduk artık yaşasın! Canım annem, canım babam, kardeşim ve ben biz mutlu bir aileyiz.... "Bugün tek başıma avlanacağım, büyüdüm ben artık" demiş. Derken ters bir rüzgar esivermiş, bizim Lak Lak Leylek düşürmüş... Serpil ile Erbil iki kardeşmiş görünce yaralı leyleği koşuvermiş, yardım edip ayağını sarmışlar. Geceleyin pamuk yataкта yatırmışlar.'

Tablo 10. Sabırlı Olmak İstiyorum Kitabına Ait Bulgular

Kitabın Künyesi	
Kitabın ismi	Sabırlı Olmak İstiyorum
Yazarı	E. Murat Yiğci
Basımevi	Caretta Kitapları
Basım tarihi	2017
Hangi değer işlenmiş	Sabır, özdenetim

Değer anlatılan kısım

"Sihirbaz 'Biraz sabırlı olun her ikinize yetecek kadar yemek var' demiş... Sihirbaz 'Ne yapıyorsunuz? Nedir bu sabırsızlık? Söyledim size, ikinize de yetecek kadar yemek var. Kavga etmenize gerek yok... 'işte sabırsız olmanın sonu budur. Eğer biraz sabretseydiniz, sırayla yeseydiniz, her ikinize de bir hafta yetecek kadar yemek vardı. Ama siz kavga ettiniz. Şimdi kalan günlerinizi aç susuz geçirin.'... Sihirbaz Tilki minik kediye' Sen biraz sabret çuvallar birazdan tüm giysileri sana teker teker gösterecek. Hangisini beğenirsen onu alabilirsin. Doğum günündeki en güzel kedi sen olursun' demiş... Minik kedi çok sabırsızmış...'

Tablo 11. Çocuk Kitaplarında Karşılaşılan Değerler

Kitabın İsmi	Kitabın içerdiği değerler
Üç Minik Arkadaş	Dostluk
Değer Denizinde Sabır	Sabır, Yardımseverlik, Dostluk
Misafir Geldi Hoş Geldi	Misafirperverlik (Saygı, Sevgi), Nezaket (Saygı), Başkalarının haklarına saygı (Saygı)
Tilki ile Eşek	Dostluk, sorumluluk, dürüstlük
Küçük Kırmızı Tavuk	Yardımseverlik
Filinto İyi Bir fil Oluyor	Nezaket (Saygı), sorumluluk, dürüstlük
Derekuşu ve Çiçekler	Yardımseverlik, iyilik yapmak (Sevgi), dostluk
Beni Herkes Sever Çünkü Ben Saygılıyım	Saygı, sevgi
Eyvah Yumurtam Çatladı	Sevgi, yardımseverlik, dostluk
Sabırlı Olmak İstiyorum	Sabır, Özdenetim

Tablo 11'de elde edilen verilere göre çocuk kitaplarında dostluk, yardımseverlik, sevgi, saygı, sabır, sorumluluk ve dürüstlük değerlerinin kazandırılmaya çalışıldığı bulgusuna erişilmiştir.

Tablo 12. Çocuk Kitaplarında Karşılaşılan Değer Frekansları

Değer	Frekans
Saygı	5
Dostluk	5
Yardımsverlik	4
Sevgi	4
Dürüstlük	2
Sabır	2
Öz denetim	1
Sorumluluk	1

Tablo 12’de incelenen çocuk kitaplarında en çok tercih edilen değerlerin saygı(5) ve dostluk (5) değerleri olduğu; bu değerleri sırayla yardımsverlik (4), sevgi (4),dürüstlük (2), sabır (2), öz denetim (1) ve sorumluluk (1) değerlerinin izlediği görülmüştür.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Değerlerin çocuklara kazandırılması için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bunlar arasında en çok tercih edilen unsurlardan biri kitaplardır. Yaşamlarının ilk yıllarında karşılaştıkları kitaplar, çocukların gelişimlerini desteklemesi açısından çok önemlidir. Bu sebeple çocukların kullanması için hazırlanan kitaplar özenle seçilmelidir. Kitaplarda konu edilen değerlerin çocukların gerçek hayatta karşılaştıkları deneyim ve değerlere yakın olması çocukların değer kazanımında önemli bir yere sahiptir. Anlatılan değer didaktik bir şekilde çocuğa öğüt veriliyor gibi değil, çocuğun kendi yaşamının bir parçası ya da hayal dünyasını zenginleştirecek bir şekilde sunulması çok önemlidir. Çocuklar sosyal kuralları ve sosyal değerleri edinerek sosyalleşirler (Gander ve Gernier, 2007). Çocuk kitapları değerlerin bir sonraki nesile aktarılmasında bir araç olarak kullanılmaktadır (Gooden ve Gooden, 2001). Çocuklar niteliği yüksek kitaplarda meşgul olduklarında, okumaktan zevk aldıkları gibi okuduklarını kendi hayatlarıyla ilişkilendirebilir ve böylece hayata dair deneyimler edinmeye teşvik edilmiş olurlar (Olivito, 2006). Geleceğin yetişkinleri olan çocukların iyi bir şekilde yetişmesine katkıda bulunmak ve çocuklarda erken yaşlarda ahlaki temellerin atılmasını sağlamak için birçok ahlaki çalışmaya ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (Semenov, 2008). Çocuklar içerisinde buldukları gelişimsel dönemin özellikleri açısından, dışardan gelecek etkilerden daha kolay etkilenebilecek konumdadırlar (Hökelekli, 2007). Çocuk edebiyatı çocukların perspektiflerini geliştirerek, çocuklarda değer kazanımını şekillendiren çok etkili bir yöntemdir (Mürsepp, 2010). Bu açıdan bakıldığında çocukları henüz yaşamlarının ilk yıllarında kültürel ve toplumsal olarak belirlenmiş değerlerle donatmak, onları olası olumsuz ahlaki yozlaşma ve tehlikelere karşı daha dayanıklı kılabılır. Bu minvalde çocuk kitaplarını çocukların değer kazanımlarında uygun bir şekilde kullanmak çocukların değer edinimi açısından faydalı olacaktır.

Bu araştırma, değerler hakkında hazırlanmış çocuk kitaplarının içerdikleri değerleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çocuklara çocuk kitaplarında hangi değerlerin kazandırılmaya çalışıldığı, öte yandan hangi değerlerin daha az işlenip, hangi değerlerin de hiç işlenmediğini bilmek; çocuklarda değer gelişimini takip etmek açısından önemli olduğuna inanılmaktadır. Araştırma sürecinde kullanılan değerlerin belirlenmesinde Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirlediği 10 kök değer temel alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, çocuk kitaplarında dostluk, yardımsverlik, sevgi, dürüstlük, saygı, sabır, sorumluluk ve dürüstlük değerlerinin

kazandırılmaya çalışıldığı bulgusuna erişilirken, en çok tercih edilen değerlerin saygı(5) ve dostluk (5) değerleri olduğu; bu değerleri sırayla yardımseverlik (4), sevgi (4), dürüstlük (2), sabır (2), öz denetim (1) ve sorumluluk (1) değerlerinin izlediği görülmüştür.

Alanyazında, değer araştırmaları hakkında yapılan araştırmalar incelendiğinde Özbaşı (2020), Eken ve Öksöz (2019) ve Karagöz (2017)'ün yapmış oldukları çalışmalar incelendiğinde sevgi ve yardımseverlik değerlerinin en çok kullanılan değer olduğu bilgisine erişilmiştir. Halihazırdaki çalışmaya bakıldığında, sevgi ve yardımseverlik değerlerinin çok tercih edilen değerlerden olduğu görülmektedir. Öte yandan Karagöz (2017) çalışmasında vatanseverlik değerinin en az tercih edilen değer olduğunu belirtmiştir. Soysal (2019) gerçekleştirmiş olduğu çalışmada çocuk kitaplarında en az yer verilen değer vatanseverlik değeri olduğunu belirtirken; Dilek (2017) yapmış olduğu çalışma neticesinde incelediği eserlerde vatanseverlik ve adalet değerlerine hiç yer verilmediğini belirtmiştir. Bu çalışmada incelen çocuk kitaplarının hiçbirinde vatanseverlik ve adalet değerlerine ilişkin bir veri bulunamamıştır. Bu açıdan bakıldığında bu çalışmanın bulgularıyla, alanyazındaki değinilen çalışmaların bulgularının paralel olduğu söylenebilir. Bu bulgulardan farklı olarak Yılmaz (2018) gerçekleştirmiş olduğu çalışmada adalet değerinin en çok belirtilen değer olduğu bilgisine erişmiştir. Kasap (2019) gerçekleştirdiği araştırmasında incelediği çocuk kitaplarında en çok kazandırılmaya çalışılan değerlerin sırayla sorumluluk, adalet, sevgi, dostluk ve saygı değerleri olduğunu belirtmektedir. Han ve Türkyılmaz (2020) gerçekleştirdikleri çalışmada; sevgi, dostluk, sorumluluk, saygı, çalışkanlık, duyarlılık, dayanışma ve yardımseverlik değerlerinin kazandırılmaya çalışıldığını belirtmişlerdir. Halihazırdaki çalışmadan elde edilen bulgularda da dostluk, yardımseverlik, sevgi, dürüstlük, saygı, sabır, sorumluluk ve dürüstlük değerlerinin değerleri konu alan çocuk kitaplarında çocuklara kazandırılmaya çalışıldığı bilgisi elde edilmiştir.

Alanyazında çocuk kitaplarını değerler açısından inceleyen araştırmalara bakıldığında bahsi geçen araştırmaların tamamının ya bir programı değerler açısından incelediği ya da belirlenmiş bir yazarın eserlerini değerler açısından incelediği görülmektedir. Yapılan literatür taramaları süresince bu araştırmadaki gibi çocuklar için hazırlanmış değerler eğitimi kitaplarının hangi değerleri incelediğini araştıran bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu açıdan bakıldığında çalışmanın değerler eğitimiyle ilgilenen araştırmacılara yol gösterici olduğuna inanılmaktadır. Değerleri konu alan çocuk kitaplarında dostluk, yardımseverlik, sevgi, dürüstlük, saygı, sabır, sorumluluk ve dürüstlük değerlerine yer verilip; adalet ve vatanseverlik değerlerine yer verilmemesi dikkat çekici bir durum olarak değerlendirilebilir. Çocuklarda vatanseverlik ve adalet değerlerinin erken yaşlarda kazandırılmasının, gelecekte bilinçli ve sorumluluk sahibi yurttaşlar olmaları bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında değerleri konu alan çocuk kitaplarının mümkün olduğunca tüm değerleri çocuklara kazandırmaya odaklı hazırlanması çocuklarda değer kazanımı açısından faydalı olacağına inanılmaktadır.

ÖNERİLER

Öğretim programlarının ana amacının toplumsal değerlerin öğrencilerin farkındalığına sunulması ve bu değerlerin öğrenciler tarafından içselleştirilerek davranışa dönüşmesini sağlamak olduğunu belirtilmektedir. Topluma özgü olan bu değerlerin dayatılarak değil bir sürece bağlı olarak farklı araç gereçler kullanılarak öğrencilere

kazandırılmasının gerekliliğine inanılmaktadır (Aydın, Çelenk ve Can, 2018). Kitaplar çocuklara değerleri kazandırmada kullanılan en etkili yollardan biridir. Bu bağlamda çocuklar için hazırlanmış değer kitaplarının hangi değerleri işlediği ve bunları nasıl kazandırdığı çok önemlidir. Buradan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- Değer kitapları, değerlerin nasıl uygulanabileceğini gösteren durumlar ve karakterlerin örnekleri içermelidir. Hikayeler aracılığıyla çocuklar, değerlerin nasıl uygulanabileceğini görebilir ve bu örneklerden ilham alabilirler.
- Bu araştırmada sınırlı sayıda kitap incelenmiştir. Daha geniş çaplı araştırmalar yapmak çocuk kitaplarında işlenen değerleri ve işlenmeyen değerleri daha geniş çaplı görebilmek açısından faydalı olacaktır.
- Çocuklara öğretilen değerler günlük yaşamda deneyimlerle ve örneklerle pekiştirilmelidir.
- Değerlerle ilgili farklı yaş grupları için hazırlanmış tüm eğitim seviyelerindeki kitapların incelenmesi toplumsal değerlerin kazanımını incelemek için faydalı olacaktır.
- Değer kitaplarını ailelerin de edinmesi sağlanmalı ve çocuklarda değerlerin edinimi aile tarafından da desteklenmelidir.
- Eğitim kurumlarında değerlerle ilgili kitaplara daha çok yer verilmelidir.
- Değerler bakımından nitelikli çocuk yayıncılığının teşvik edilmesinin gerekliliğinin elzem olduğuna inanılmaktadır. Bununla ilgili sorumlu mercilerin kontrol ve geliştirme çalışmalarını yapması gerektiğine inanılmaktadır.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

Bu çalışma etik kurul belgesi gerektirmeyen bir çalışmadır.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı

Yazarın katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Aydın, İ., Çelenk, B. & Can, Z. (2018). Memduh Şevket Esendal öykülerinin değer aktarımı açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(1), 254-275.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri [Scientific research methods]. (5th Edition). Pegem Academy.

- Celepoğlu, A. (2007). *Çocukta edebî ilgi ve ihtiyaçların gelişimi. Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*, (Ed.: Ö. Yılar - L. Turan). Pegem Akademi. //doi.org/10.12981/mahder.900873
- Cullinan, B. E., & Galda, L. (1994). *Literature and the child*. Harcourt Brace & Company.
- De Rijke V. (2004). Horror. P. Hunt (Ed.), *International companion encyclopedia of children's literature vol. 1* (ss. 506-518). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315015729-39
- Demircioğlu, İ. H., & Tokdemir, M. A. (2008). Değerlerin oluşturulma sürecinde tarih eğitimi: Amaç, işlev ve içerik. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(15), 69-88.
- Dilek, A. (2017). Feridun Oral'ın resimli hikâye kitaplarındaki değerlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 15(33), 61-86.
- Dilidüzgün, Ş., Karagöz, M., & Genç, Ş. (2016). Türkçe ders kitaplarında yazınsal metinleri okuma-anlama etkinliklerinin öğrenciler üzerindeki şiddet etkisi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 8(3), 115-137.
- Eken, N. T. & Öksüz, H. İ. (2019). İlkokul (1-4) Türkçe ders kitaplarındaki hikâye edici metinlerin Türkçe Dersi Öğretim Programındaki kök değerler bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 384-401. https://doi.org/10.16916/aded.543009
- Erdem, A. R. (2003). Üniversite kültüründe önemli bir unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (4), 55-72.
- Gander, M. J., & Gardiner, H. W. (2007). Çocuk ve ergen gelişimi [Types of men: The psychology and ethics of personality]. (A. Dönmez, N. Çelen ve B. Onur, Çev.). İmge Bookstore.
- Gooden, A. M., & Gooden, M. A. (2001). Gender representation in notable children's picture books: 1995–1999. *Sex Roles*, 45, 89-101.
- Gönen, M., & Aydos, E. H. (2013). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve fiziki özelliklerinin incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (1). https://doi.org/10.13159/susbid.26
- Gönen, M., Ertürk, G., & Özen Altınkaynak, Ş. (2011). Examining the preschool teachers' use of different approaches in children's literature. *Procedia -Social and Behavioral Sciences*, 15, 4098-4104. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.422
- Han, C. ve Türkyılmaz, M. (2020). Miyase Sertbarut'un romanlarının değerler aktarımı bakımından incelenmesi. *TAY Journal*, 4(2), 122-151
- Hökeleki, H. (2007). Çocuk ve gençlerde şiddet olgusu ve önlenmesine yönelik öneriler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(14), 61-78.
- İnan, H. Z., (2011). Okul Öncesi Eğitim Programında Değerler Eğitiminin Kapsamı. *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi* (pp.95-122). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Karagöz, B. (2017). Naki Tezel'in Türk Masalları adlı kitabının değerler açısından analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 534-556. https://doi.org/10.16916/aded.331362
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. 24. Baskı. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve eğitim*. Engin Yayıncılık.
- Kiefer, B.Z., Hepler, S. & Hickman, J. (2007). *Charlotte Huck's children's literature*. McGraw-Hill.
- MEB, (2019). *Türkçe dersi öğretim programı*. MEB Yayınları.

- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Mürsepp, M. (2010). Vaartuste kujundamine keele ja kine ipetamise ja lastekirjanduse kaudu In Vaartused Koolieelses eas: Vaartuskasvatus Lasteaias[Values preschool age: Values education in kindergarten] Veisson M (ed.). Tartu: Eesti keeleSihtasutus; 27-42.
- Olivito, P. (2006). <http://wik.ed.uiuc.edu/index.php/charactereducation>.
- Özbaşı, S. (2020) Türkçe dersi öğretim programındaki kök değerler çerçevesinde Aytül Akal masallarının incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 178-192. <https://doi.org/10.21733/ibad.715132>
- Schwartz, S. (1999). *Basic human values: An overview*. Unpublished manuscript.
- Semenov, V. E. (2008). The value orientations of today's young people. *Russian Education and Society*, 50(1), 29-43. <https://doi.org/10.2753/RES1060-9393500102>
- Sever, S. (2002). Çocuk kitaplarına yansıtılan şiddet. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 25-37.
- Soysal, S. (2019). 4-6 yaş grubu resimli çocuk hikayelerinin içerdikleri milli kültürel değerler açısından incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Şen, Ü. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığının 2005 yılında tavsiye ettiği 100 temel eser yoluyla Türkçe eğitiminde değerler eğitimi üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, T. (2014). Çocuk edebiyatı tarihine ön söz. *Türk Dili Dergisi*, 7, 756, 15-58.
- Şirin, M. R. (2010). *Her çocuğun bir yıldızı var*. Kök.
- Şirin, M. R. (2016). *Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı*. Kapı Yayınları.
- Tekşan, K. (2012). Türkçe Dersi Değerler Eğitiminde Kutadgu Bilig'in Kullanımı. *AhiEvrans Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), S. 1-17.
- Turan, L. (2015). Çocuk yayınlarında yer alan bazı olumsuzluklar. (Ed. Ö. Yılar ve L. Turan). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı içinde* (ss. 203-223). Pegem Akademi.
- Turan, L., & Gerez Taşgın, F. (2018). Çocuk edebiyatında "şiddet dili" farkındalık ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 232-248. <https://doi.org/10.29000/rumelide.472767>
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ulusoy, K. Ve Dilmaç, B. (2016). *Değerler Eğitimi*. Pegem Akademi Yayınları. <https://doi.org/10.14527/9786053180685.14>
- Ulusoy, K. (2007). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih ve ahlak eğitimi ilişkisi üzerine görüşleri (Sakarya il örneği). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(13), 155-177.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 9. Baskı. Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, A. (2018). *Değerler eğitimi bağlamında Aytül Akal'ın çocuk romanları* (Yüksek lisans tezi). Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.